

XI. TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT

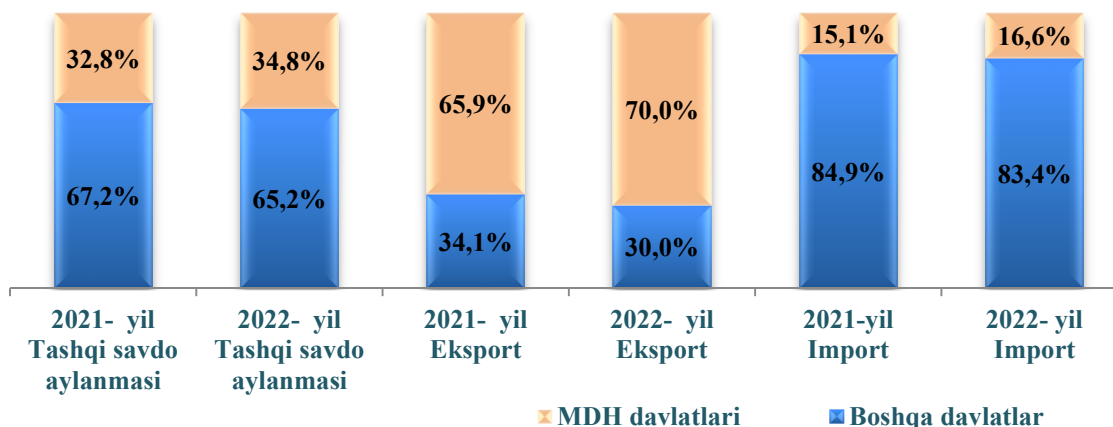
Viloyatning tashqi savdo aylanmasi 2022- yilning yanvar–iyun oylarida 369 494,7 ming AQSh dollarini tashkil etib, oʻtgan yilning shu davriga nisbatan 21,6 % ga koʻpaydi. Shu jumladan eksport hajmi 126 281,8 ming AQSh dollariga (18,9 % ga koʻpaygan) va import hajmi 243 212,9 ming AQSh dollariga (23,1 % ga koʻpaygan). Tashqi savdo saldosini minus 116 931,1 ming AQSh dollarini tashkil qildi.

Viloyatning tashqi savdo aylanmasi (2022- yilning yanvar–iyun oylarida)

	<i>ming AQSh dollari</i>	<i>2021- yilning yanvar–iyun oylariga nisbatan % da</i>	<i>Jamiga nisbatan % da</i>
Tashqi savdo aylanmasi	369 494,7	121,6	100,0
MDH davlatlari	128 604,3	128,9	34,8
boshqa davlatlar	240 890,3	118,0	65,2
Eksport	126 281,8	118,9	100,0
MDH davlatlari	88 336,9	126,2	70,0
boshqa davlatlar	37 944,9	104,6	30,0
Import	243 212,9	123,1	100,0
MDH davlatlari	40 267,4	135,3	16,6
boshqa davlatlar	202 945,4	120,9	83,4
Saldo	-116 931,1	x	x
MDH davlatlari	48 069,5	x	x
boshqa davlatlar	-165 000,5	x	x

Ma'lumot uchun: Viloyat tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keyingi o'rinlarda - TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda - XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarini XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

MDH va boshqa davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi yanvar-iyun oylari (% da)

Viloyat rezidentlari tomonidan tashqi savdo operatsiyalari asosan Osiyo (jami Tovar aylanmasidagi ulushi 53,8 %), Yevropa (24,6 %) davlatlari bilan amalga oshirilgan bo'lib, jami savdo aylanmasining 78,4 % ini tashkil qildi.

Viloyat tashqi savdo aylanmasida yuqori ulushga ega davlatlar (ming AQSh dollari)

Davlatlar	Tashqi savdo aylanmasi	Eksport	Import	Tashqi savdo aylanmasi	
				ulushi, %	o'zgarish sur'ati, %
Turkiya	78807,1	18931,1	59876,0	21,3	2,3 m.
Braziliya	77793,9	0,3	77793,7	21,1	125,5
Rossiya	72329,5	40872,9	31456,7	19,6	147,3
Xitoy	53578,1	5846,2	47731,8	14,5	81,0
Qozog'iston	27342,5	25196,6	2145,9	7,4	2,0 m.
Qirg'iziston	16071,1	15787,3	283,8	4,3	76,0
Boshqa davlatlar	43572,3	19647,3	23925,0	11,8	75,4

Viloyatimizda tashqi savdoni qo‘llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo‘yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida 2022-yil yanvar-iyun oylarida tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 34,8 % ni tashkil etdi hamda o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 128,9 % ni tashkil qildi. Boshqa xorijiy davlatlarning viloyat tashqi savdo aylanmasidagi ulushi 2022 yilning yanvar-iyun oylarida 65,2 % ni tashkil qilgan bo‘lsa, o‘tgan yilning shu davriga nisbatan 118,0 % ni tashkil qildi.

**Hududlar kesimida 2022-yil yanvar-iyun oylarida
eksport hajmi
(ming AQSh dollari)**

	<i>Eksport</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2021- yil</i>	<i>2022- yil</i>	<i>O‘tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	106 248,5	126 281,8	118,9	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	14055,0	13723,0	97,6	10,9
Xiva sh.	3712,3	6363,4	171,4	5,0
<i>tumanlar:</i>				
Bog‘ot	10292,4	12837,6	124,7	10,2
Gurlan	4145,4	4199,3	101,3	3,3
Qo‘shko‘pir	5401,9	8294,6	153,5	6,6
Urganch	9412,8	11428,8	121,4	9,1
Hazorasp	9888,6	9285,1	93,9	7,4
Tuproqqal‘a	2621,0	4880,7	186,2	3,9
Xonqa	11199,7	14955,2	133,5	11,8
Xiva	5026,8	8804,5	175,2	7,0
Shovot	15205,0	14595,3	96,0	11,6
Yangiariq	9768,2	7137,5	73,1	5,7
Yangibozor	4481,8	7942,2	177,2	6,3

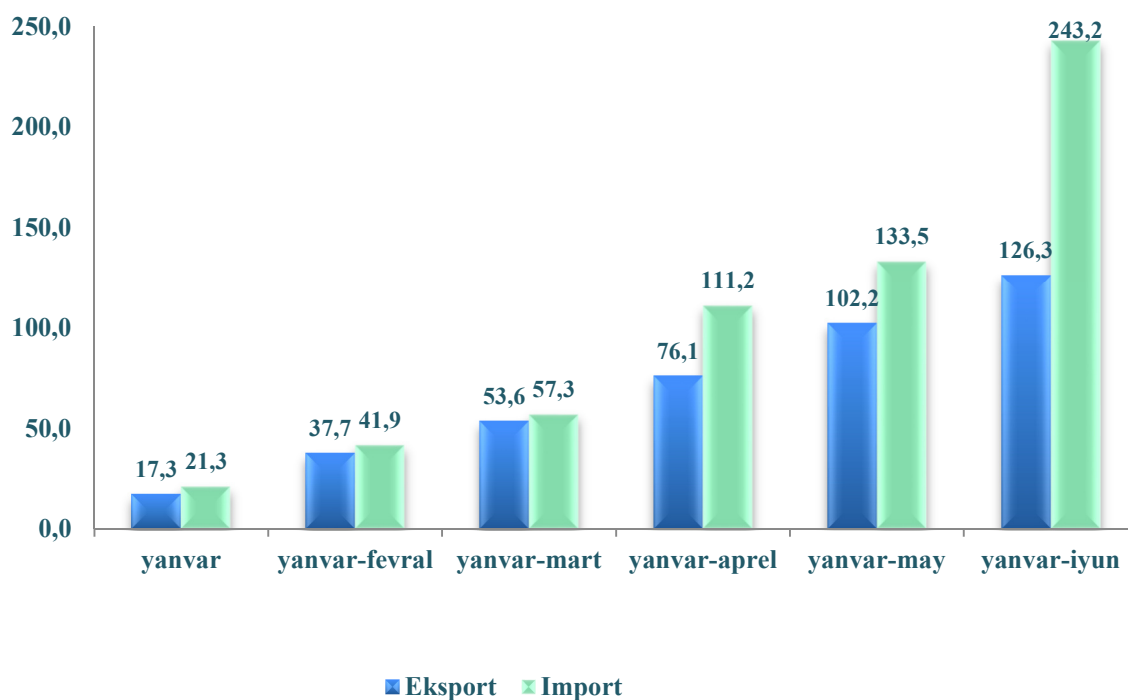
1) Hududlar bo‘yicha taqsimlanmaydigan hajmi qo‘shgan holda

**Hududlar kesimida 2022-yil yanvar-iyun oylarida
import hajmi
(ming AQSh dollari)**

	<i>Import</i>			<i>Jamiga nisbatan % ulushi</i>
	<i>2021- yil</i>	<i>2022- yil</i>	<i>O'tgan yilga nisbatan, %</i>	
Xorazm	197 579,3	243 212,9	123,1	100,0
<i>shaharlar:</i>				
Urganch sh.	33073,8	57 290,1	173,2	23,6
Xiva sh.	8341,3	7 674,2	92,0	3,2
<i>tumanlar:</i>				
Bog'ot	9863,2	3 653,3	37,0	1,5
Gurlan	6472,2	4 042,8	62,5	1,7
Qo'shko'pir	4790,6	1 975,4	41,2	0,8
Urganch	11484,4	15 041,5	131,0	6,2
Hazorasp	8564,3	6 675,0	77,9	2,7
Tuproqqal'a	76672,8	84 087,1	109,7	34,6
Xonqa	8944,4	6 951,0	77,7	2,9
Xiva	6206,2	1 435,7	23,1	0,6
Shovot	7786,4	7 777,8	99,9	3,2
Yangiariq	12452,5	43 892,5	3,5 m.	18,0
Yangibozor	2874,9	2 716,5	94,5	1,1

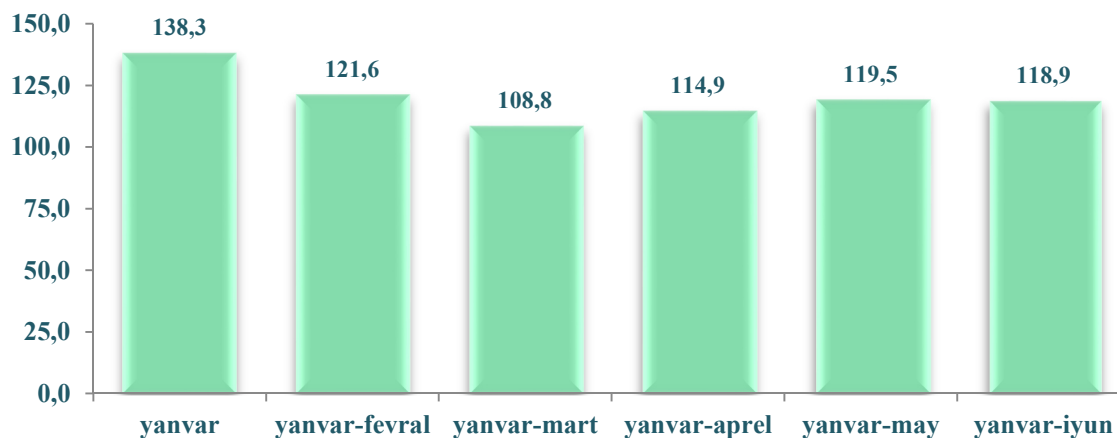
1) Hududlar bo'yicha taqsimlanmaydigan hajmni qo'shgan holda

**Tovar va xizmatlarning
eksport-import ko'rsatkichlari dinamikasi**
(mln. AQSh dollari)

Tovar va xizmatlar eksport-import hajmlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-iyun oylarida eksport hajmi 126,3 mln. AQSh dollari, import hajmi 243,2 mln. AQSh dollarini tashkil qildi.

Tovar va xizmatlar eksportining o'zgarish sur'atlari dinamikasi
(o'tgan yilga nisbatan,%)

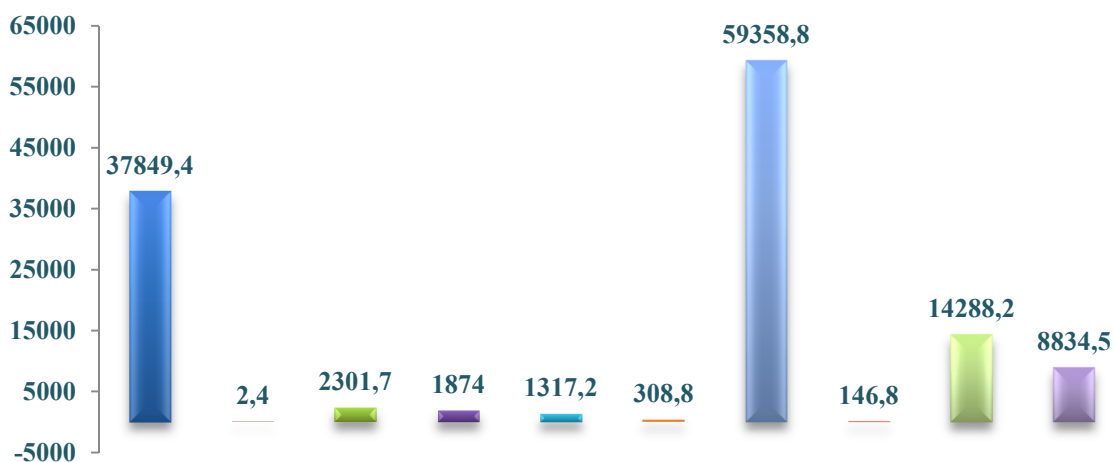
Shuningdek, tovar va xizmatlar eksporti o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-iyun oylarida eksport qilingan tovar va xizmatlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 18,9 % ga ko'paygan.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga eksport tarkibi

XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	126281,8	88336,9	37944,9	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	37849,4	33758,7	4090,7	30,0	38,2	10,8
Ichimliklar va tamaki	2,4	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	2301,7	781,9	1519,8	1,8	0,9	4,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1874,0	1283,7	590,3	1,5	1,5	1,6
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1317,2	266,4	1050,8	1,0	0,3	2,8
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	308,8	305,6	3,2	0,2	0,3	0,0
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	59358,8	32116,3	27242,5	47,0	36,4	71,8
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	146,8	68,0	78,8	0,1	0,1	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	14288,2	13424,9	863,3	11,3	15,2	2,3
Xizmatlar	8834,5	6329,0	2505,5	7,0	7,2	6,6

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yoʻnalishi boʻyicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hissasiga toʻgʻri kelmoqda.

XSST boʻyicha eksport tarkibi
(ming AQSh dollari)

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga oʻxshash mahsulotlar
Ichimliklar va tamaki	Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari
Nooziq-ovqat xom-ashyo yoqilgʻidan tashqari	Mashinalar va transport asbob-uskunolari
Mineral yoqilgʻi, yogʻlash moylari va shunga oʻxshash materiallar	Turli xil tayyor buyumlar
Xayvon va oʻsimliklar moylari (yogʻlari), yogʻlar va mumlar	Xizmatlar

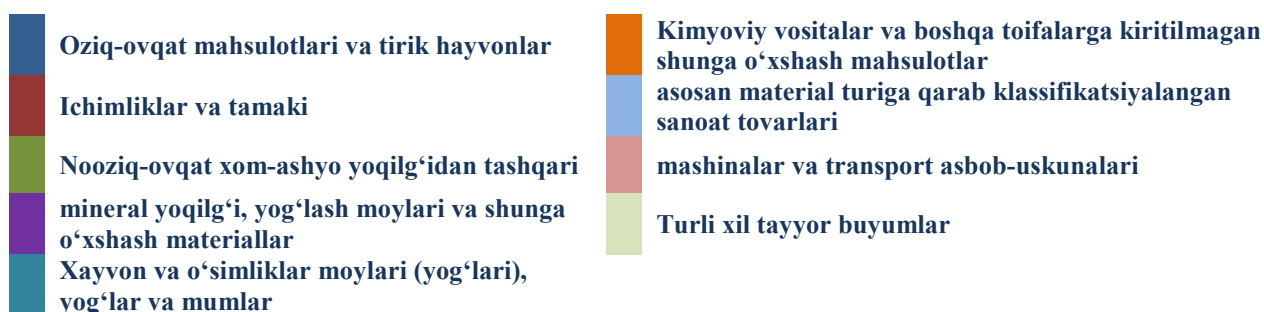
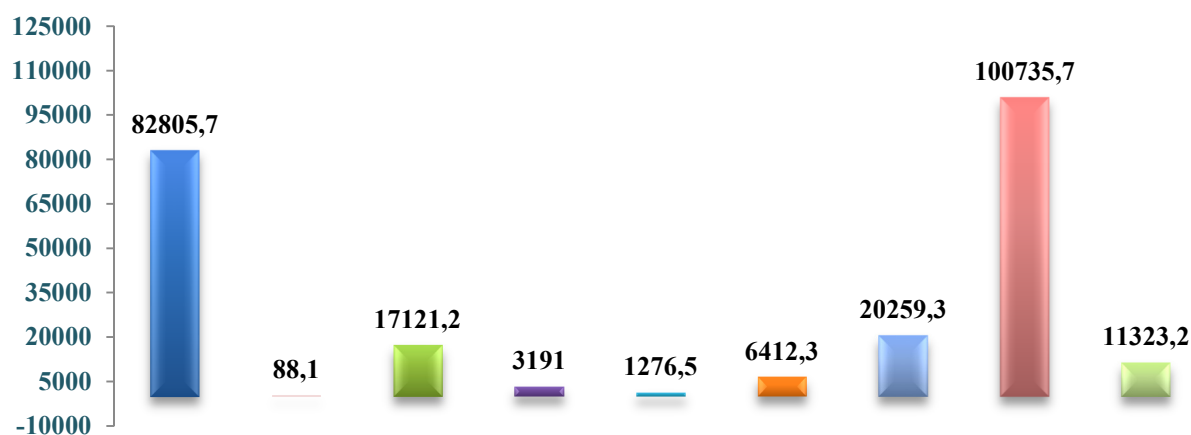
Eksport tarkibida tovar va xizmatlar xajmi 126 281,8 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm, asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (59 358,8 ming AQSh dollari) hamda oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (37 849,4 ming AQSh dollari) hissasiga toʻgʻri kelmoqda.

MDH va boshqa xorijiy davlatlarga import tarkibi

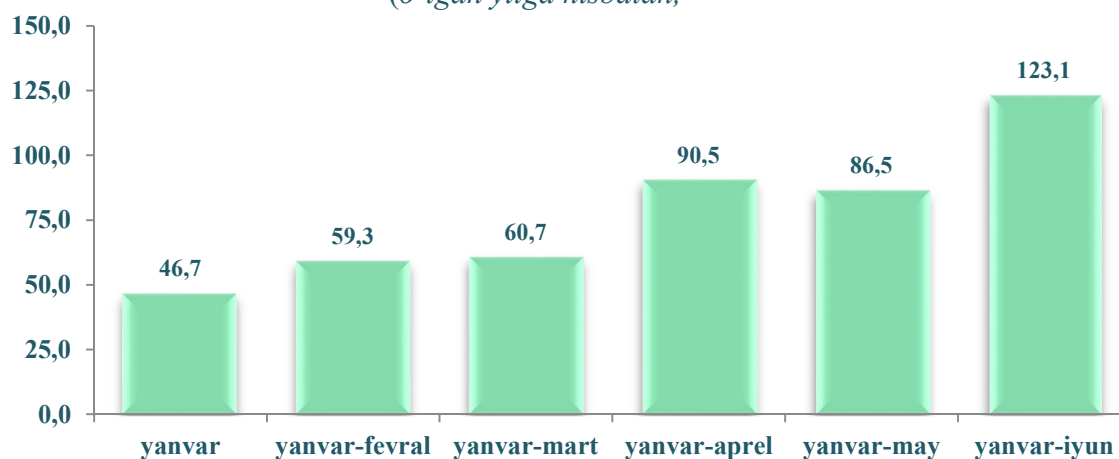
XSST tarkibi	ming. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	243 212,9	40 267,4	202 945,4	100,0	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	82805,7	3405,4	79400,4	34,0	8,5	39,1
Ichimliklar va tamaki	88,1	88,1	-	0,0	0,2	-
Nooziq-ovqat xom ashyo yoqilg'idan tashqari	17121,2	15034,1	2087,1	7,0	37,3	1,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	3191,0	2365,3	825,7	1,3	5,9	0,4
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	1276,5	1276,5	-	0,5	3,2	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	6412,3	2962,8	3449,5	2,6	7,4	1,7
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	20259,3	4927,1	15332,1	8,3	12,2	7,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	100735,7	8841,4	91894,3	41,4	22,0	45,3
Turli xil tayyor buyumlar	11323,2	1366,8	9956,3	4,7	3,4	24,7

Import tarkibida tovarlar hajmi 243 212,9 ming AQSh dollarni tashkil etib, eng yuqori hajm mashinalar va transport asbob-uskunalari (100 735,7 ming AQSh dollari), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (82 805,7 ming AQSh dollari), asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (20 259,3 ming AQSh dollari) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST bo'yicha import tarkibi (ming AQSh dollari)

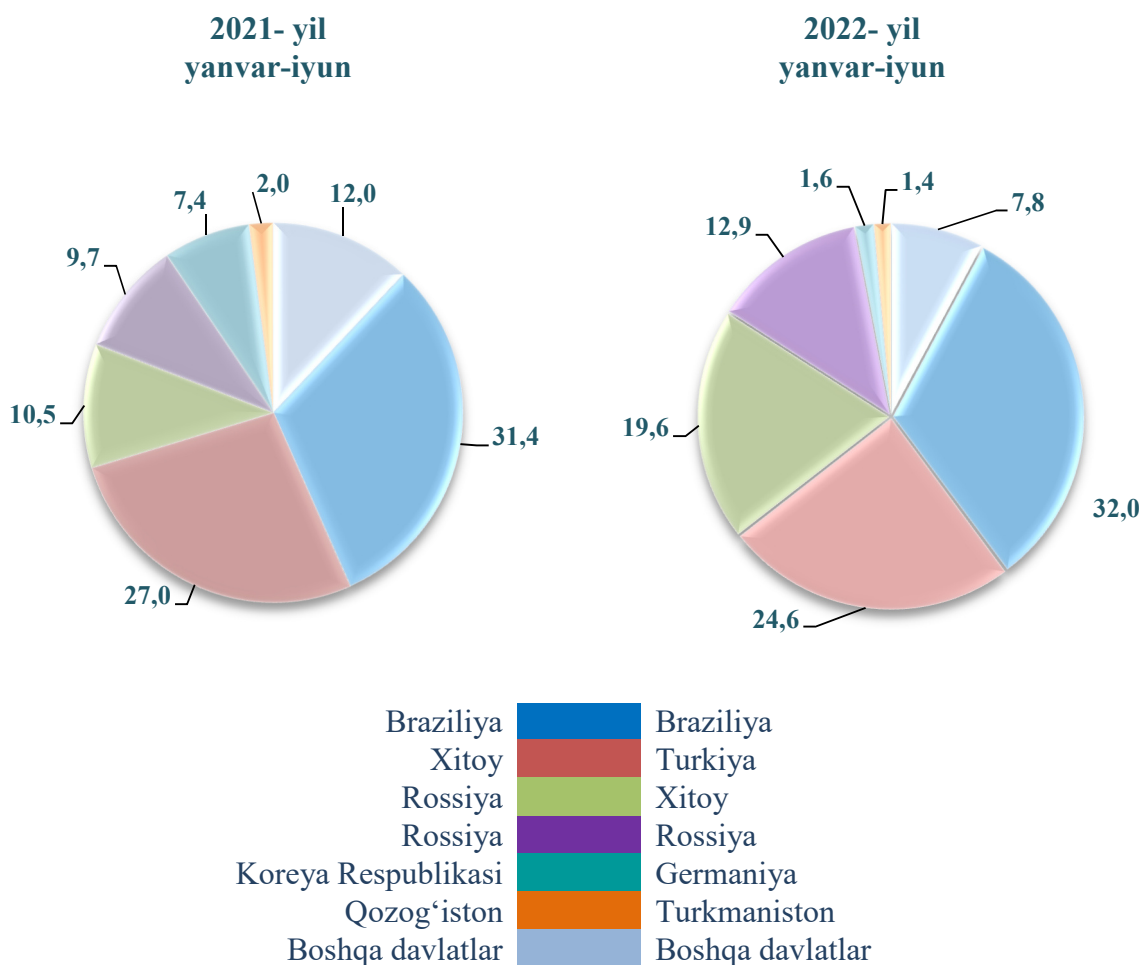

Tovarlar va xizmatlar importining o'zgarish sur'atlari dinamikasi (o'tgan yilga nisbatan)

Shuningdek, tovarlar importi o'zgarish sur'atlarining tahliliga asosan, 2022- yilning yanvar-iyun oylarida import qilingan tovarlar o'tgan yilning shu davriga nisbatan 23,1 % ga ko'paydi.

Viloyat importida asosiy hamkor davlatlarning ulushi % da

2022- yilning yanvar-iyun oylarida viloyatga 47 ta xorijiy davlatlardan tovar importi amalga oshirilgan. Shulardan 6 ta eng yirik bo'lgan Braziliya, Turkiya, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Germaniya hamda Turkmaniston hamkor davlatlaridan jami import hajmi 361 799,2 ming AQSh dollariga teng. Bu esa umumiy import hajmining 92,2 % ini tashkil qiladi.

Viloyatimizda tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib bormoqda.

Shuningdek, hukumatimiz tomonidan bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o'rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.